Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta

Viite: **U 23/2024 Valtioneuvoston U-kirjelmä:** Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle Suomen liittymisestä eurooppalaiseen digitaali-infrastruktuurikonsortioon kieliteknologian allianssiksi.

Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy kiittää mahdollisuudesta lausua liittyen Suomen liittymiseen eurooppalaiseen konsortioon kieliteknologian allianssiksi. VTT toteaa, että kieliteknologiat ovat suurten kielimallien kehittymisen ja soveltamisen myötä nousemassa merkittävään asemaan sekä tutkimuksen että hyödyntämisen näkökulmista. Kieliteknologioiden kehitys on ymmärrettävistä syistä lähtenyt käyntiin suurista kielistä, ja vaikka nyttemmin myös kieliteknologiat ja niiden sovellukset, kuten kääntäminen ja chatGPT-tyyppiset ratkaisut toimivat myös suomeksi ja ruotsiksi, on syytä kiinnittää erityistä huomiota kansalliskieltemme elinvoimaan myös digitaalisen kieliteknologian kentällä. Tämän vuoksi VTT pitää ehdotettua menettelyä kannatettavana, varsinkin kun osallistumismaksu (80 000 euroa) on sangen kohtuullinen odotettavissa olevaan hyötyyn nähden.

VTT näkee kieliteknologia-allianssiin liittymisen hyödylliseksi sekä allianssin yleisten tavoitteiden vuoksi, mutta myös alan tutkimuksen ja yritystoiminnan vuoksi. Aiheen tärkeys korostuu, koska kieliteknologioiden soveltamisala ja erilaiset hyödyntämisen tavat laajenevat nopeasti.

On syytä huomata, että Suomessa on merkittäviä digitaalisen kielitekniikan resursseja ja osaamista. Lausunnossa viitattiin lahjoita puhetta – hankkeen tuottamaan dataan, joka on hyvin arvokasta. Samoin ainutlaatuiset laskentaresurssit CSC:n isännöimässä LUMI-HPC-tietokoneessa ja muut CSC:n resurssit ovat Euroopan mitassa jopa ainutlaatuisia. Myös on syytä noteerata avoin kielimalli PORO, jonka kehityksestä vastaavat Turun yliopiston TurkuNLP -tutkimusryhmä ja Silo.AI-yritys. Myös muissa yliopistoissa on arvokasta ja ehdotuksen kannalta relevanttia digitaalisen kieliteknologian tutkimusta. Yrityskentässä on Silo.AI:n lisäksi muitakin kieliteknologioita kehittäviä toimijoita, jotka mahdollisesti hyötyisivät Suomen osallistumisesta puheena olevaan allianssiin.

VTT näkee ehdotuksen tavoitteet myönteisinä ja tärkeinä ja tukee niitä.

Oulussa 23.5.2024

Heikki Ailisto

Research Professor